

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Editör

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

...Geleceğin Fikirleri...

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Editör: Adnan TAŞGIN

Yazarlar: Halil İbrahim SARI - Fatih ORÇAN - Adnan TAŞGIN - Elif Özlem ARDIÇ
- Hasibe YAHŞİ SARI - Beyza AKSU DÜNYA - Tuğba KARADAVUT - Sema SULAK -
Durmuş BURAK

ISBN: 978-605-7523-99-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Dizgi Grafik: Betül BAYRAK

Kapak Tasarımı: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteyayincilik@gmail.com

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Editör

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

Yazarlar

Doç. Dr. Halil İbrahim SARI

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ORÇAN

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

Dr. Öğr. Üyesi Elif Özlem ARDIÇ

Dr. Öğrencisi Hasibe YAHŞİ SARI

Dr. Öğr. Üyesi Beyza AKSU DÜNYA

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba KARADAVUT

Dr. Öğr. Üyesi Sema SULAK

Dr. Durmuş BURAK

Bölümler ve Yazarlar

- Editör** Doç. Dr. Adnan Taşgın, *Atatürk Üniversitesi, K. K. Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-3704-861X
- 1. Bölüm** **Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar**
Doç. Dr. Halil İbrahim Sarı, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0001-7506-9000
- 2. Bölüm** **Ölçmede Hata ve Güvenirlik**
Dr. Öğr. Üyesi, Fatih Orçan, *Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0003-1727-0456
Doç. Dr. Adnan Taşgın, *Atatürk Üniversitesi, K. K. Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-3704-861X
- 3. Bölüm** **Geçerlik**
Dr. Öğr. Üyesi Elif Özlem Ardıç, *Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0003-2983-2970
- 4. Bölüm** **Eğitimde Kullanılan Başlıca Ölçme Araç ve Yöntemleri**
Dr. Öğrencisi Hasibe Yahşi Sarı, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-0451-6034
- 5. Bölüm** **Tamamlayıcı/Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri**
Dr. Öğr. Üyesi Beyza Aksu Dünya, *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0003-4994-1429

- 6. Bölüm** **Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan İstatistiksel İşlemler I: Puan Dağılımları**
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Karadavut, *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-8738-7177
- 7. Bölüm** **Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan İstatistiksel İşlemler II: Standart Puanlar ve Korelasyon**
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Karadavut, *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-8738-7177
- 8. Bölüm** **Test Geliştirme Süreci ve Madde İstatistikleri**
Dr. Öğr. Üyesi Sema Sulak, *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0002-2849-321X
- 9. Bölüm** **Değerlendirme ve Not Verme**
Dr. Durmuş Burak, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi*
ORCID ID: 0000-0003-3310-1505

ÖNSÖZ

Eğitim programının öğeleri arasında yer alan 4. öge ölçme ve değerlendirme(sınama durumları)dir. Son öge gibi görünse de aslında bütün öğelerde ölçme ve değerlendirmenin varlığı hissedilmektedir. Her öğede sorulması gereken bazı sorular vardır. Bunlar: Niçin? Ne? Nasıl? ve Ne Kadar? Ölçme ve değerlendirme bağlamında Ne kadar? sorusuna cevap aransa da diğer soruların kullanılması bile aslında ölçme ve değerlendirmenin varlığına işaret etmektedir. Bu kapsamda aslında bir dersin sonunda yalnızca ölçme ve değerlendirmenin yapılmadığı, dersin girişinden ders sürecinde ve ders süreci sonuna kadar ölçme ve değerlendirmenin devam ettiği bilinmektedir. Bu kapsamda gerek hizmet içinde görev yapan öğretmenlerin gerekse mesleğe başlayacak olan öğretmen adaylarının bir eğitim öğretim sürecinin başından sonuna kadar ne tür ölçme ve değerlendirmelerin yapılacağını bilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda her öğretmenin iyi bir ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerisine sahip olmasının daha nitelikli öğretmenlik yapabilmesine önemli katkılar sağlayacağı da söylenebilir. Bu eserin başta öğretmen adayları olmak üzere hizmet içinde çalışan öğretmenlere ve tüm eğitimcilerle katkılar sağlamasını umuyorum.

Kitap 9 bölümden oluşmaktadır. 1. Bölüm “Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili Temel Kavramlar”, 2. Bölüm “Ölçmede Hata ve Güvenirlik”, 3. Bölüm “Geçerlik”, 4. Bölüm “Eğitimde Kullanılan Başlıca Ölçme Araç ve Yöntemleri”, 5. Bölüm “Tamamlayıcı/Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri”, 6. Bölüm “Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan İstatistiksel İşlemler I: Puan Dağılımları”, 7. Bölüm “Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan İstatistiksel İşlemler II: Standart Puanlar ve Korelasyon”, 8. Bölüm “Test Geliştirme Süreci ve Madde İstatistikleri” ve 9. Bölüm “Değerlendirme ve Not Verme” başlığından oluşmaktadır.

Bu kitap ülkemizdeki öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla yazılmıştır. Kitabın içeriği güncel yaklaşımlar ışığında YÖK kur tanımına uygun bir şekilde oluşturulmuştur. Kitap alanında uzman yazarlar tarafından yazılmıştır.

Bölüm yazarlarımızın ve editör olarak benim titiz çalışmalarımız sonucunda bu eser ortaya çıkmıştır. Bütün bölüm yazarlarımıza teşekkür ederim. Kuşkusuz her eser tamamlandıktan sonra geliştirilmeye ve güncellenmeye açıktır. Eserin hazırlanmasında gerek yazarlarımız gerekse editör olarak benim gerekli özeni, hassasiyeti ve dikkati göstermemize rağmen eksiklikler veya gözümüzden kaçan noktalar olmuş olabilir. Her türlü görüş, öneri ve eleştirilerinizi almaktan mutlu olacağımızı ifade etmek isterim.

Kitabın hazırlanması sürecinde her türlü desteği sunan Ferit RESULOĞULLARI'na teşekkür ederim.

Bu süreçte ve tüm akademik yaşamım boyunca bana huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan aileme, eşime ve biricik kızım Zeynep'e teşekkür ederim.

Doç. Dr. Adnan TAŞGIN

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....VII

1. BÖLÜM:

Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar 1

Hazırlık Soruları 2

Giriş3

Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar3

Özet 13

Değerlendirme Soruları 14

Halil İbrahim SARI

2. BÖLÜM:

Ölçmede Hata ve Güvenirlik 17

Hazırlık Soruları 18

Giriş 19

Ölçmede Hata 19

Gerçek Puan Teorisi 23

Güvenirlik 25

Kullanışlılık 31

Özet 33

Değerlendirme Soruları 34

Fatih ORÇAN

Adnan TAŞGIN

3. BÖLÜM:

Geçerlik	37
Hazırlık Soruları	38
Giriş	39
Geçerlik.....	39
Özet	47
Değerlendirme Soruları	48

Elif Özlem ARDIÇ

4. BÖLÜM:

Eğitimde Kullanılan Başlıca Ölçme Araç ve Yöntemleri	51
Hazırlık Soruları	52
Giriş	53
Ölçülecek Davranışın Türüne Göre Ölçme Araçları.....	53
Eğitim - Öğretimde Yaygın Olarak Kullanılan Geleneksel Ölçme Araçları.....	60
Özet.....	88
Değerlendirme Soruları	90

Hasibe YAHŞİ SARI

5. BÖLÜM:

Tamamlayıcı/Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	95
Hazırlık Soruları	96
Giriş	97
Tamamlayıcı/Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı	97
Tamamlayıcı/Alternatif Değerlendirmede Kullanılan Ölçme Araç ve Teknikleri.....	100
Özet.....	117
Değerlendirme Soruları	118

Beyza AKSU DÜNYA

6. BÖLÜM:

Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan

İstatistiksel İşlemler I: Puan Dağılımları 123

Hazırlık Soruları 124

Giriş 125

Verilerin Düzenlenmesi..... 125

Verilerin Grafikle Gösterilmesi..... 132

Dağılımların İstatistiksel Yöntemlerle Belirlenmesi..... 135

Özet..... 174

Değerlendirme Soruları 175

Tuğba KARADAVUT

7. BÖLÜM:

Ölçme Sonuçları Üzerinde Yapılan İstatistiksel İşlemler II:

Standart Puanlar ve Korelasyon 179

Hazırlık Soruları 180

Giriş 181

Standart Puanlar 181

Özet..... 191

Değerlendirme Soruları 192

Tuğba KARADAVUT

8. BÖLÜM:

Test Geliştirme Süreci ve Madde İstatistikleri 195

Hazırlık Soruları 196

Giriş 197

Test Geliştirme Süreci..... 197

Özet..... 211

Değerlendirme Soruları 212

Sema SULAK

9. BÖLÜM:

Değerlendirme ve Not Verme	215
Giriş	217
Ölçme Sonuçlarını Değerlendirme	217
Değerlendirme Türleri	219
Not Verme.....	223
Değerlendirme ve Not Verme	225
Özet.....	233
Değerlendirme Soruları	234

Durmuş BURAK